

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางตามลำดับดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
2. โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)
3. การปกครองส่วนท้องถิ่น
4. หลักการบริหารจัดการที่ดี
5. การให้บริการสาธารณะ
6. ความคิดเห็น
7. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

โกวิท พวงงาม (2546 : 170 – 176) ความเป็นมา พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบล ทั่วประเทศแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคลอันได้แก่สภาตำบล ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 576 ตำบล (2542)
2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่กล่าวมาไม่ต่ำกว่า 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า

ปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

1. หน้าที่ทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)
2. หน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องกระทำในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 67) ดังต่อไปนี้
  - 2.1 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
  - 2.2 ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
  - 2.3 ด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
  - 2.4 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
  - 2.5 ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
  - 2.6 ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
  - 2.7 ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - 2.8 ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
  - 2.9 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
3. หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการในองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 68) ดังต่อไปนี้
  - 3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร
  - 3.2 ให้มีการบำรุงการไฟฟ้าโดยแสงสว่างโดยวิธีอื่น
  - 3.3 ให้มีการบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
  - 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ
  - 3.5 ให้มีการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

- 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.8 การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.10 ให้มีตลาด เทียบเรือและท่าข้าม
- 3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 3.12 การท่องเที่ยว
- 3.13 การผังเมือง

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546) ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

1. โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แต่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ได้แก้ไขตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (มาตรา 47) ดังนี้

1. มีรายชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง
2. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือในกิจกรรมที่ทำกับสภาหรือองค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครรับเลือกตั้ง

3. มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2. องค์ประกอบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดย

2. ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 57)

3. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 46)

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

4. โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งจากบุคคลภายนอก

การยุบองค์การบริหารส่วนตำบล

ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึงสองพันคน ซึ่งเป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้น ให้มีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 41 และ 42 วรรคสอง และวรรคสาม

อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ
3. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

การหมดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลหมดวาระหรือยุบสภา
2. ตาย
3. ลาออกก่อนอายุอำเภอ
4. มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในสัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือกิจการที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
5. ขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิก
6. ไม่อยู่ในหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกัน 6 เดือน
7. ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลสมควร
8. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้ออก เพราะทำตัวเสียหายหรือทำให้ประชาชนเสียประโยชน์
9. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้สมาชิกสภาหรือผู้บริหารออกจากตำแหน่งได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 286

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่
3. ความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง

4. ลาออก
5. มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง
7. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
8. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกัน

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้

กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม
2. มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2 รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ

รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

2.8 บำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ต้องทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่ในตำบลให้เจริญ ตามรายได้และงบประมาณในตำบล นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นที่เกิดจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บให้ ดังนั้น

จะเห็นได้ว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหลายทาง ซึ่งแบ่งเป็นหมวดได้ดังนี้
(โกวิทย์ พวงงาม, 2546 : 179)

1. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

- 1.1 ภาษีบำรุงท้องที่
- 1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- 1.3 ภาษีป้าย
- 1.4 ภาษีรถจักรยานยนต์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากรถจักรยานยนต์
- 1.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ล้อเลื่อน
- 1.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- 1.7 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา
- 1.8 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน
- 1.9 ภาษีสรรพสามิต
- 1.10 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 1.11 ภาษีสรรพสามิตใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง
- 1.12 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- 1.13 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมายที่ดิน

- 1.14 ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
  - 1.15 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
  - 1.16 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
  - 1.17 ภาษีมูลค่าเพิ่ม
  - 1.18 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด
- ### 2. เงินอุดหนุนรัฐบาล

3. รายได้ทรัพย์สินและรายได้ประเภทอื่นๆ

- 3.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.4 เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

ตำบล

- 3.5 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 3.6 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วน

ตำบล

4. เงินกู้โดยมีหลักการ ดังนี้
  - 4.1 กู้จากกระทรวงทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล
  - 4.2 การกู้ตาม 1) กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

- 4.3 การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

แหล่งที่มาของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีอากรต่างๆ ได้แก่
  - 1.1 ภาษีบำรุงท้องที่
  - 1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
  - 1.3 ภาษีป้าย
  - 1.4 อากรการฆ่าสัตว์
2. รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยภาษ่นั้นและให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่
  - 2.1 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยรังนกนางแอ่น
  - 2.2 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
  - 2.3 เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
  - 2.4 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
  - 2.5 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมายที่ดิน

3. รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยภาษ่นั้น
  - 3.1 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนอากรเมื่อจัดเก็บได้ในจังหวัด จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ กฎหมายว่าด้วยภาษ่นั้น (พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ร.บ.รถยนต์)

3.2 ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมเมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

3.3 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติเมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้แบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

4. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อจัดเก็บเพิ่มขึ้นตามกฎหมายนั้นเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น อัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น

รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. เงินเดือน
2. ค่าจ้าง
3. เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
4. ค่าใช้สอย
5. ค่าวัสดุ
6. ค่าครุภัณฑ์
7. ค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง
8. ค่าสาธารณูปโภค
9. เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น ๆ
10. รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

1. นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย
2. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งคณะหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นว่ามีกรกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อภิชาติ พันธเสน (2536 : 32) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อดีของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในสมัยปัจจุบัน พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของการปกครองรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันเกิดจากความต้องการของประชาชน โดยประชาชนเป็นผู้กำหนดรูปแบบการปกครองและการบริหารจัดการเอง
2. การปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นคนในท้องถิ่นเอง ทำให้เข้าใจปัญหาของส่วนท้องถิ่นดีมีความเป็นอิสระสูง
3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอาจอยู่ในฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเป็นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ มีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนในส่วนท้องถิ่นตำบลนั้น
4. มีการตรวจสอบการดำเนินงานได้โดยคณะกรรมการฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนทั่วไป ช่วยกันตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร มีสิทธิพักท้วงหากทำงานไม่ตรงกับความต้องการหรือผิดระเบียบการบริหารงานราชการ
5. การพัฒนาและการปกครองของส่วนท้องถิ่นตรงจุดมุ่งหมายที่สุด การดำเนิน โครงการทุกอย่างขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นประชาชนเห็น ได้ชัดเจน ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนพัฒนาระยะสั้น และระยะกลางที่ประกาศไว้ได้
6. ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการในส่วนท้องถิ่นกับประชาชนดีขึ้น เพราะคณะกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นลูกหลานของคนในท้องถิ่นเอง แม้แต่เจ้าหน้าที่และบุคลากรของ อบต. จะมีความผูกพันกับประชาชนเสมือนญาติ ความเกลียดกลัวข้าราชการจะหมดไปจากท้องถิ่น เหลือแต่ความเป็นเพื่อนและญาติเข้ามาแทนที่
7. การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองตนเอง ตามรูปแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง มีการค้นปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา โดยการอาศัยภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นบริหารและจัดการงบประมาณ ทรัพยากรที่มีอยู่ด้วยตนเอง

8. ประชาชนมีความเข้าใจและสนใจ เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น มากยิ่งขึ้น ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ประชาชนถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้อง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ

9. ด้านภาษีอากรหรือรายได้ของส่วนท้องถิ่นประชาชนจะต้องเสียภาษี และค่าธรรมเนียมต่างๆ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมรับทราบการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมภาษีอากรว่าสิ่งใดควรเก็บอัตราสูงหรือต่ำ ตามความเหมาะสม

ข้อดีของการปกครองรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่รวดเร็วกว่า ทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้งในส่วนท้องถิ่น ประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. สภาพตำบลบางพื้นที่ยัง ไม่มีความพร้อมที่จะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อถูกยกฐานะเป็น อบต. แล้วจึงทำให้เกิดความสับสนในการจัดทำแผนพัฒนา

3. สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีความซ้ำซ้อนกันในการ ปกครองและบริหารงาน มีความขัดแย้งกันในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกท้องถิ่นทั้ง 2 ประเภท

4. ควรจะรวมทั้งสองหน่วยงานรวมเป็นหน่วยงานเดียวกัน เพื่อทำให้เกิด ความเป็นเอกภาพในการจัดทำแผนพัฒนาส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ อภิชาติ พันธเสน (2536 : 232-234) ได้สรุปผลดีของการจัดการ ปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังต่อไปนี้

1. ผลดีทางด้านอุดมการณ์คือทำให้ประชาชนมีอุดมการณ์ในการปกครองส่วน ท้องถิ่นของตนเองและเกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองตามแบบประชาธิปไตย มี ความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดความพยายามจะยกระดับรายได้ความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

2. ผลดีทางด้านเศรษฐกิจ คือ การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ช่วย ให้รายจ่ายการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความระมัดระวังสูง เพราะ สมาชิกมีความรู้สึกว่าการพัฒนาเกิดประโยชน์แก่ชุมชนส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการ กำหนดรูปแบบพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนตามสภาพความเป็นจริงของพื้นที่

3. ผลดีทางด้านสังคมและจิตวิทยา คือมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของท้องถิ่น ทำให้มีบทบาท และอำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดรูปแบบในการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นผ่านองค์กรระหว่างชุมชน หรือเวทีประชาคมของชุมชน มีการประนีประนอมปัญหากันมากขึ้น จึงทำให้ความขัดแย้งลดลง มีการรับรู้ข่าวสารของชุมชน เกิดความตื่นตัวในวิถีชีวิตของชุมชน

4. ผลดีทางด้านวิชาการ คือทำให้เกิดความคิดริเริ่ม พยายามเรียนรู้วิทยาการต่างๆ เช่นการวางแผน การบริหาร การจัดโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การทำบัญชี การก่อสร้าง การออกแบบ การเรียนรู้สภาพแวดล้อมของชุมชน เป็นต้น

โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

SML คือ เงินที่หมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อให้นักในชุมชนนำไปแก้ไขปัญหาคือเงินที่หมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อให้นักในชุมชนนำไป

แก้ไขปัญหาคือเงินที่หมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อให้นักในชุมชนนำไป
 ตามที่รัฐบาลโดยการนำของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ข้อ 1.10.4 ว่าจะจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเป็นจำนวนเงิน 300,000 บาท 400,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับขนาดของหมู่บ้าน เพื่อให้หมู่บ้านบริหารจัดการกองทุนเพื่อพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 อนุมัติงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อเป็นกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ไปพลางก่อนเพื่อเป็นงบประมาณสำหรับการดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน จำนวน 6,000 ล้านบาท ตามที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเสนอโดยมีสาระสำคัญดังนี้

การสนับสนุนงบประมาณให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน

หมู่บ้าน/ชุมชนขนาดเล็ก (Small) S1 ประชากรไม่เกิน 200 คน ได้รับงบประมาณ 100,000 บาท

S2 ประชากร 20 – 350 คน ได้รับงบประมาณ 200,000 บาท

S ประชากร 351 – 500 คน ได้รับงบประมาณ 300,000 บาท

หมู่บ้าน/ชุมชนขนาดกลาง (Medium) ประชากร 501 – 1,000 คน

ได้รับงบประมาณ 400,000 บาท

หมู่บ้าน/ชุมชนขนาดใหญ่ (Large) ประชากร 1,001 คนขึ้นไป

ได้รับงบประมาณ 500,000 บาท

ทั้งนี้หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถเสนอโครงการได้มากกว่า 2 โครงการ

(ไม่จำกัดโครงการ)

หลักเกณฑ์โครงการ

1. เป็นโครงการที่แก้ไขปัญหาความยากจนที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
2. เป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพการหารายได้ลดรายจ่ายสร้างโอกาสใน

อาชีพอย่างยั่งยืน

3. เป็นโครงการที่มุ่งแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านและชุมชนด้วยตนเอง
4. เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างยั่งยืน
5. เป็นโครงการเพื่อพัฒนาสินทรัพย์ของหมู่บ้านและชุมชน
6. เป็นโครงการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ของหมู่บ้านและชุมชน

7. เป็นโครงการเพื่อการเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรของรัฐท้องถิ่นและ

จังหวัด

8. เป็นโครงการเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งแก่ชุมชน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ประธาน คงฤทธิศึกษาธิกร (2536 : 5) ได้ให้ความหมายว่า การปกครอง

ส่วนท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่สืบเนื่องมาจาก การกระจายอำนาจทางการปกครอง
ของรัฐและโดยนัยนี้ เกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุม
โดยรัฐบาล แต่ก็มิอำนาจในการกำหนดคน โยบาย และควบคุมในการปฏิบัติให้เป็นไปตาม
นโยบายของตนเอง

พรชัย เทพปัญญา และคณะ (2537 : 1) ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ อำนาจหน้าที่ที่กำหนด และการบริหารจัดการภายในพื้นที่ที่กำหนดและขนาดพื้นที่ที่วางนี้้อยู่ภายในประเทศ และมีขนาดเล็กกว่าประเทศ และยังมีขอบข่ายไว้เพิ่มเติมอีกว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารงานทางการเมืองของหน่วยงานย่อยทางพื้นที่และประชากรของประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุด

ปรัชญา เวสารัชช์ (2538 : 424 - 425) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองซึ่งรัฐกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งหรือหลายๆ ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการภายในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้ทำได้ การปกครองในลักษณะนี้ถึงแม้จะเป็นอิสระ แต่ก็มิได้เป็นอิสระโดยสิ้นเชิง นอกจากนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้ การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในการปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน หน่วยในการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีประชาชนร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นผู้เลือกตั้งตัวแทนเข้ามาปกครอง ผู้กำหนดเสนอแนะนโยบาย ผู้ควบคุมหรือผู้เข้าร่วมในรูปแบบอื่นๆ

ลิขิต ชีระเวคิน (2540 : 386) ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าเป็นการปกครองโดยวิธีซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่นได้มีการตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระ และได้รับมอบอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยงานปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองส่วนท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศมิใช่ว่ากลายเป็นรัฐอธิปไตยไป วุฒิสาร ตันไชย (2547 : 1) การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่ต้องมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ตัดสินใจการตรวจสอบการทำงานและร่วมรับบริการสาธารณะต่างๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะมีอิสระในการดำเนินงาน แต่ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, วสันต์ เหลืองประภัสร์ และมรุต วันทนากการ (2546 : 22) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจ

หน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของส่วนกลาง ราชการส่วนกลางเป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยหรืออีกนัยหนึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่น คือการกระจายอำนาจของราชการส่วนกลางเพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นนั้นๆ ได้ปกครองตนเองตามระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นอิสระต่างจากการปกครองของราชการส่วนกลาง ทำให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครอง

โกวิท พวงงาม (2550 : 13) การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่ง มีอาณาเขตของตนเอง มีประชากรตามที่หลักเกณฑ์กำหนด มีอำนาจและมีอิสระในการปกครอง มีการบริหารการคลังของตนเอง โดยมีหน้าที่ให้บริการในด้านต่างๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในเขตพื้นที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองด้วยตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น มีสภาท้องถิ่น เป็นต้น

คลาร์ก (Clarke, 1957 : 87 – 89) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะและหน่วยการปกครองดังกล่าว จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้ประชาชนได้ปกครองตนเอง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีพื้นที่หรือขอบเขต มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการดำเนินการภายใต้กฎหมายที่ท้องถิ่นกำหนด และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

ได้มีผู้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วยนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 27 – 28) และโกวิท พวงงาม (2550 : 24 – 25) ได้เสนอความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เพื่อแบ่งงานภาระของรัฐบาล ในด้านการเงิน นุคกลาง ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดความประหยัด เนื่องจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีเงินงบประมาณ สามารถทำรายได้ให้กับท้องถิ่น ทำให้ประหยัด

เงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

2. เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรื้อบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวอาจไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง มักจะมีความล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนเป็นผู้บริหารย่อมจะสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารปกครองระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ทั้งในบทบาทของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ในหลากหลายบทบาท มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบบประชาธิปไตย

ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญหลายประการดังนี้ (ปราน สุวรรณ

มงคล. 2547 : 4 - 5)

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอำนาจทางกฎหมาย เป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้นๆ และสามารถก่อกำหนดระบอบกฎหมาย เช่น ทำสัญญาการก่อหนี้
2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจกรรมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้นๆ ซึ่งอาจจะเป็นการระบุหน้าที่ไว้โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มทำกิจการใดๆ ที่ไม่มีกฎหมายห้ามไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเทศ
3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกผู้บริหารหรือคณะบริหารท้องถิ่นก็ได้ตามกฎหมายกำหนด

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การริเริ่มกฎหมาย การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ประพฤติไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป การให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารหรือคณะผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นในท้องถิ่นใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง จะทำให้การบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมาก และมีความโปร่งใสในการทำงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างเข้มแข็ง

5. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ สาระสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น คือ ต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด ความเป็นอิสระในการบริหารงานในที่นี้ หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย โดยที่รัฐบาลกลางควรมีหน้าที่เพียงสนับสนุน ส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิด

6. มีอำนาจในการจัดหารายได้อย่างอิสระตามสมควร การปกครองท้องถิ่นที่จะบังเกิดผลดีต่อท้องถิ่น โดยส่วนรวม ต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ภายในท้องถิ่นของตนเองอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน กล่าวคือ มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บเอง ได้นอกจากรายได้ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐและจัดตั้งโดยรัฐมีกฎหมายรองรับ มิใช่องค์กรที่เป็นอิสระเด็ดขาดจากรัฐ ดังนั้นการกำกับดูแลจึงเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้การกำกับดูแลของรัฐต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและต้องไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

หลักการบริหารจัดการที่ดี

ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นที่มาของการปฏิบัติระบบราชการไทย ได้วางกรอบแนวทางการบริหารราชการไว้ว่า การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานการลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและสนองความต้องการของประชาชน และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามกรอบ ทิศทางและแนวทางในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงได้กำหนดแนวทางในการบริหารราชการโดยอาศัยหลักการบริหาร ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักการรับผิดชอบตรวจสอบได้ หลักประสิทธิภาพ และหลักคุณธรรม ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางการบริหารได้ดังนี้ (สำนักมาตรฐานการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ป. : 26)

1. การบริหารราชการที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน
  2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยยึดหลักการบริหารแบบบูรณาการซึ่งมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
  3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยจะต้องมีการเปรียบเทียบต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทั้งภายในหน่วยงานตนเองและระหว่างหน่วยงาน
  4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้กับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน จัดบริการให้ประชาชนสามารถรับบริการให้แล้วเสร็จในที่เดียวกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น
  5. มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก
  6. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยจะต้องสร้างระบบการควบคุมตนเอง และมีการตรวจสอบ ติดตาม วัดผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำได้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- จากแนวคิดและที่มาของหลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงนำมาสู่การสร้างกรอบแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทางให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทในการชี้นำองค์กร มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบกำกับดูแลและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและชุมชน
  2. กำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยให้มีตัวชี้วัดหลักของผลการดำเนินงานและมีคาดการณ์ผลการดำเนินงาน
  3. การมุ่งเน้นประชากรผู้มารับบริการ จะต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชน รวมทั้งต้องคำนึงถึงความพอใจของผู้มารับบริการเข้าใจถึงความคาดหวังของผู้รับบริการ มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น มีการวางแผนปรับปรุงแก้ไขให้บริการแก่ประชาชน ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการเพื่อให้ประชาชนเกิดความประทับใจ
  4. การวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการข้อมูล ให้มีการรวบรวมวิเคราะห์ จัดการและปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ
  5. การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ให้มีการพัฒนาพนักงานหรือบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบงาน
  6. การบริหารจัดการกระบวนการ ให้มีการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามหลักความถูกต้อง โปร่งใส และสามารถลดขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- จากแนวคิดของหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี สามารถสรุปได้ว่า เป็นหลักการที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการบ้านเมืองให้เป็นที่ถูกต้อง ซึ่งโดยรวมๆ จำเป็นต้องยึดถือหลักในการบริหาร คือ หลักประสิทธิภาพ และหลักคุณธรรม จึงจะสามารถบริหารบ้านเมืองให้เป็นสุขได้

การให้บริการสาธารณะ

ความหมายของการให้บริการสาธารณะ

การให้บริการสาธารณะตรงกับภาษาอังกฤษว่า Public Service Delivery และ ได้มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่เมื่อนุษย์มารวมกันอยู่เป็นประเทศแต่ละประเทศก็มีลักษณะการบริการสาธารณะที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ซึ่งบริการสาธารณะที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่มะมาจากฝ่ายปกครอง และอาจจะถือได้ว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานของภาครัฐ โดยเฉพาะในลักษณะงานที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรง โดยหน่วยงานและ

เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการส่งต่อการบริการให้แก่ผู้รับบริการมีนักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการที่ขอนำมากล่าวพอสังเขปดังนี้

เทพศักดิ์ บุญรัตน์ (2546, 13) ได้ให้ความหมาย ของการให้บริการ สาธารณะว่า หมายถึง การที่บุคคลกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะ ซึ่งอาจจะเป็นของรัฐหรือเอกชนมีหน้าที่การส่งต่อการให้บริการ สาธารณะแก่ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดย ส่วนรวมการให้บริการสาธารณะที่เป็นระบบ " ระบบ " มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ส่วน คือ

1. สถานที่และบุคคลที่ให้บริการ
2. ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร
3. กระบวนการและกิจกรรม
4. ผลผลิตหรือตัวบริการ
5. ช่องทางการให้บริการ
6. ผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการ

ปฐม มณีโรจน์ (2531 : 21) ได้พิจารณาถึงการบริการในฐานะที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเพื่อให้เกิดความพอใจ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นการพิจารณาระบบให้การให้บริการว่า

ประกอบไปด้วย 2 ฝ่าย คือ ผู้บริการ (Providers) และผู้รับบริการ (Recipients) โดยฝ่ายแรกมีหน้าที่ที่ต้องให้บริการเพื่อให้ฝ่ายหลังเกิดความพึงพอใจ ประยูร การญจนกุล (2491 : 199-121) ได้กล่าวถึง แนวคิดของการให้บริการ สาธารณะว่ามีอยู่ 5 ประการที่สำคัญคือ

1. บริการสาธารณะเป็นกิจกรรมที่อยู่ในความอำนาจการหรือในความควบคุมของฝ่ายปกครอง
2. บริการสาธารณะมีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการส่วนรวม

ของประชาชน

3. การจัดระเบียบและวิธีดำเนินการบริการสาธารณะย่อมจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้เสมอเพื่อให้เหมาะสมแก่ความจำเป็นแห่งกาลสมัย
4. บริการสาธารณะจะต้องจัดดำเนินการอยู่เป็นนิจและโดยสม่ำเสมอไม่มีการหยุดชะงักถ้าบริการสาธารณะจะต้องหยุดชะงักด้วยประการใด ๆ ประชาชนย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับความเสียหาย

5. เอกชนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะเท่าเทียมกันจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นถึงแม้ว่าจะมองแนวคิดของการให้บริการสาธารณะ จำกัดขอบเขตอยู่เพียงหน้าที่ของฝ่ายปกครองซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐเท่านั้นแต่เมื่อพิจารณาในแง่ของวัตถุประสงค์แล้ว อาจกล่าวได้ว่าก่อนข้างจะครอบคลุม กล่าวคือเป็นการมองว่าการให้บริการสาธารณะมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองต่อความต้องการส่วนรวมของประชาชนมิใช่เพียงบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้นนอกจากนี้คุณค่าที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการเน้นหลักการการให้บริการสาธารณะอันได้แก่ความต่อเนื่องและความยุติธรรมในการให้บริการสาธารณะซึ่งหลักการทั้งสองนี้ได้ถูกนำไปใช้ในการวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการด้วยเช่นกัน

บีเอ็ม เวอร์มา (Verma, Quoted in Suchitra Punyaratabandhu - Bhakdi, 1986, 21) พิจารณาระบบการให้บริการว่า หมายถึง กระบวนการการให้บริการซึ่งมีลักษณะที่เคลื่อนไหวเป็นพลวัตร โดยระบบการให้บริการที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบใช้ทรัพยากรและผลิตการบริการได้เป็นไปตามแผนงานและการเข้าถึง

การรับบริการจากความหมายกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นการพิจารณาโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Approach) ที่มีกรมอพาหน่วยงานที่ให้บริการใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) เข้าสู่กระบวนการการผลิต (Process) และออกมาเป็นผลผลิตการบริการ (Output) โดยทั้งหมดจะต้องเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ดังนั้นการประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงผลผลิตหรือการบริการที่เกิดขึ้นว่าปีลักษณะเป็นเช่นไร ซึ่งจะป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นปัจจัยนำเข้าต่อไปด้วยเหตุนี้ระบบการให้บริการสาธารณะลักษณะที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

อิน จุงวัง (In -Joung Wang, quoted in Suchitra Punyaratabandhu - Bhakdi, 1986, 104-105) มองระบบการให้บริการว่าเป็นการเคลื่อนย้ายเรื่องที่ทำให้บริการจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งเพื่อให้เป็นไปตามที่ต้องการ ด้วยเหตุนี้ทำให้เขามองการบริการว่า มี 4 ปัจจัยที่สำคัญ คือ 1) ตัวบริการ (Service) 2) แหล่งหรือสถานที่ที่ให้บริการ (Sources) 3) ช่องทางในการให้บริการ (Channels) และ 4) ผู้รับบริการ (Client Groups) จากปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวเขาจึงให้ความหมายของระบบการให้บริการว่าเป็นระบบที่มีการเคลื่อนย้ายบริการอย่างคล่องตัวผ่านช่องทางที่เหมาะสมมาจากแหล่งให้บริการที่มีคุณภาพไปยังผู้รับบริการตรงตามเวลาที่กำหนดไว้

กิลเบิร์ต และ เบอริกเฮด (Gillbert and Birkhead อ้างถึง ในสำนักงานนโยบาย และแผนกรุงเทพมหานคร 2538, 76) ได้มองว่าการให้บริการสาธารณะมี 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หรือทรัพยากรอันได้แก่ บุคลากร ค่าใช้จ่าย อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) กิจกรรม (Activities) หรือกระบวนการ (Process) ซึ่งหมายถึง วิธีการที่จะใช้ทรัพยากร 3) ผล (Results) หรือผลผลิต (Outputs) ซึ่งหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากมีการใช้ทรัพยากร และ 4) ความคิดเห็น (Opinions) ต่อผลกระทบ (Impacts) ซึ่งหมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบริการที่ได้รับจากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นการพิจารณาโดยใช้แนวคิดเชิงระบบที่มีการมองว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้บริการนำปัจจัยนำเข้าเข้าสู่กระบวนการผลิตและออกมาเป็นผลผลิตหรือการบริการ เช่นเดียวกับแนวคิดของ บีเอ็มเวอร์มาจากความหมายที่กล่าวว่ามีประเด็นสำคัญ คือการมองในแง่ของผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังการให้บริการซึ่งสามารถวัดได้จากความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้รับบริการที่มีต่อระบบการให้บริการ

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า การให้บริการสาธารณะเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน และต้องให้บริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันและปรับปรุงแก้ไข ได้ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และความจำเป็นในทางปกครองที่จะรักษาประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งปรับปรุงให้เข้ากับวิวัฒนาการของความต้องการส่วนรวมของประชาชนด้วย

การให้บริการสาธารณะ

การบริการประชาชนเป็นการให้บริการสาธารณะประเภทหนึ่งถ้าหากการจัดระบบการบริหารงานดีก็จะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

เคทซ์ และเบรนด้า (Katz and Brenda, 1973 : 19) ได้เสนอหลักการพื้นฐานของการให้บริการสาธารณะดังนี้

1. การปฏิบัติแบบเฉพาะเจาะจง (Specificity)
2. ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (Universalism) ถึงหมาย การให้บริการประชาชนจะต้องไม่เลือกปฏิบัติ
3. การวางตัวเป็นกลาง (Affective Neutrality) เป็นการให้บริการโดยใช้อารมณ์บริการด้วยกริยาท่าทางน้ำเสียงที่สุภาพ

พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ และปิยะนุช เงินคล้าย (2545 : 361-362) ได้กล่าวว่า

ในประเทศไทยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2541 กำหนดให้ปี พ.ศ. 2542-2544 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการบริการประชาชนของรัฐ อีกทั้งข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 และนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศให้มีการปฏิรูประบบราชการและระบบการทำงานของหน่วยงานของรัฐมีเป้าหมายให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดดังนั้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายจึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้ปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มคุณภาพการบริการของรัฐในทุกด้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการอย่างรวดเร็ว ถูกต้องเป็นประโยชน์โดยการปรับปรุงขั้นตอนการบริการมีระบบการดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ในทุกสาขาอาชีพดังนั้นการประเมินประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบการทำงานและเพิ่มคุณภาพการให้บริการของรัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปฐม มณีโรจน์ (อ้างใน พิทักษ์ ตรีษิต, 2538 : 30) ได้ให้ความหมายของการให้บริการสาธารณะว่า เป็นการบริการในฐานะที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการเพื่อให้เกิดความพอใจ จากความหมายนี้จึงเป็นการพิจารณาการให้บริการว่าประกอบด้วย ผู้ให้บริการ (Providers) และผู้รับบริการ (Recipients) โดยฝ่ายแรกถือปฏิบัติเป็นหน้าที่ที่ต้องให้บริการเพื่อให้ฝ่ายหลังเกิดความพึงพอใจ

เทพศักดิ์ บุญรัตน์ (2536 อ้างใน พิทักษ์ ตรีษิต, 2538 : 32) กล่าวว่า การให้บริการสาธารณะ คือ การที่บุคคลกลุ่มบุคคล หรือ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะ ซึ่งอาจจะเป็นของรัฐหรือเอกชนมีหน้าที่ในการส่งต่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม

หลักการบริการ

พงศ์รัตน์ ศรีสมทรัพย์ และปิยะนุช เงินคล้าย (2545 : 363-364) กล่าวถึง

หลักการบริการที่ดีมีดังนี้

1. หลักประสิทธิภาพหมายถึง การให้บริการที่ได้ผลลัพธ์สูงแต่ใช้ทรัพยากรน้อยและคุ้มค่า
2. หลักความรับผิดชอบ หมายถึงการให้บริการได้ครบตามขอบข่ายของอำนาจหน้าที่
3. หลักการตอบสนองหมายถึง การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงการ

ให้บริการของรัฐได้อย่างไม่จำกัดสามารถเลือกรับบริการได้สอดคล้องกับความพอใจไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธการให้บริการที่ประชาชนร้องขออีกทั้งควรรหาช่องทางหรือเพิ่มโอกาสในการให้บริการประชาชนให้มากที่สุด

4. หลักความรวดเร็ว หมายถึง การลดขั้นตอนให้น้อยที่สุดงานใดที่ทำให้ทันที่ควรจะทำถ้าไม่สามารถทำได้ทันทีควรกำหนดระยะเวลาและควรทำให้เร็วที่สุด
5. หลักความสอดคล้อง หมายถึง การจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของปัจเจกบุคคลและสภาพสังคม
6. หลักความเชื่อถือไว้วางใจ หมายถึง การทำให้ประชาชนมีความศรัทธาในหน่วยงานของรัฐได้รับความพึงพอใจในบริการ
7. หลักมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การให้บริการด้วยความยิ้มแย้ม แจ่มใสเป็นมิตร เอื้ออาทรต่อผู้รับบริการ มีความใส่ใจสนใจเข้าใจปัญหาและให้ความประทับใจมีความสุขหลังจากรับบริการ
8. หลักการให้เกียรติการยอมรับ หมายถึง การให้ความสำคัญ ไม่เลือกปฏิบัติต้อนรับด้วยความสุภาพ ไม่ดูถูกเหยียดหยามประชาชน ไม่ใช่อำนาจข่มขู่
9. หลักความเต็มใจ หมายถึง ทำทุกอย่างด้วยใจ ไม่แฉ่งหรือเสแสร้งพยายามสร้างจิตใจในการบริการ
10. หลักการแข่งขัน หมายถึง การพัฒนาหน่วยงานที่ทำให้มีบริการบริการที่ดีกว่า หน่วยงานอื่นๆ ในประเภทเดียวกันและให้ประชาชนอยากมาใช้บริการอีก
11. หลักความกระฉับกระเฉง หมายถึง การตื่นตัวในการทำงานมีความกระตือรือร้น
12. หลักภาพพจน์ที่ดี หมายถึง การที่ประชาชนมีความมั่นใจในการรับบริการยอมรับการบริการและรับรู้หน่วยงานในทางที่ดี ทั้งนี้การที่จะสร้างภาพพจน์ที่ดีนั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบของหลักการบริการดังกล่าวได้ครบถ้วนเพื่อให้ผู้รับบริการพึงพอใจและประทับใจ

สมชาติ กิจยรรยง (2536 : 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริการเป็นกระบวนการของการปฏิบัติตนเพื่อผู้อื่น ดังนั้น ผู้ที่จะให้การบริการ จึงควรจะมีคุณสมบัติที่สามารถจะอำนวยความสะดวก และทำตนเพื่อผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบ และมีความสุข

ความสำคัญของการบริการ

สมชาติ กิจยรรยง (2536 :15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริการ ดังนี้
 การให้บริการที่ดี และมีคุณภาพ จะต้องอาศัยเทคนิค กลยุทธ์ทักษะ และ
 ความแนบเนียนต่างๆ ที่จะทำให้ชนะใจลูกค้า ผู้ที่ติดต่อธุรกิจ หรือนุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการ
 จึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน

การให้บริการสามารถกระทำได้ ทั้งก่อนการติดต่อ ในระหว่างการติดต่อ
 หรือภายหลังการติดต่อ โดยได้รับการบริการจากตัวบุคคลทุกระดับในองค์กรรวมทั้งผู้บริหาร
 ขององค์กรนั้น ๆ

การบริการที่ดีจะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้ติดต่อกับองค์กรธุรกิจเกิดความเชื่อถือ
 ศรัทธา และสร้างภาพลักษณ์ ซึ่งจะมีผลในการสั่งซื้อหรือใช้บริการอื่นๆ ในโอกาสหน้า

หลักการสำคัญในการให้บริการ

เพื่อนำสู่ความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้าหรือผู้ที่มาใช้บริการ ดังนี้

1. การเข้าใจในความต้องการของลูกค้า เพื่อที่จะได้ล่วงรู้ถึงความต้องการ
 ของลูกค้า เพื่อที่จะได้เข้าใจในความต้องการของลูกค้าอย่างง่าย ๆ
2. การรู้จักวิธีติดต่อสื่อสารที่ดี การติดต่อสื่อสารที่ดีทั้งภาษาคำพูด และที่
 ไม่ใช่ภาษาคำพูด หรือที่เรียกว่า ภาษาท่าทางหรืออวัจนภาษา
3. ความมีมารยาท คือ การที่ผู้ให้บริการมีการแสดงออกที่ดีต่อหน้าลูกค้า
 การแสดงที่ดีก็คือ การมีกริยามารยาทที่งดงามนั่นเอง ซึ่งแสดงออกทั้งการพูด การนั่ง การยืน
 การเดิน หรือการแสดงออกด้วยภาษากาย
4. การมีความรับผิดชอบ ต่อไปนี้เป็นสูตรสำเร็จในการแสดงถึงความ
 รับผิดชอบในการทำงาน และเป็นการเพิ่มผลผลิตในการทำงาน
5. ความสามารถรอบรู้ ผู้ให้บริการที่ดีจะต้องมีความสามารถรอบรู้
 ต่าง ๆ เพราะความรู้ทำให้เกิดทัศนคติที่ดี ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงานติดตามมา และ
 จะทำให้เกิดขวัญ และกำลังใจที่ดีอีกด้วย
6. การมีความน่าเชื่อถือ การที่ผู้ที่มีหน้าที่ในการบริการจะมีความเชื่อถือ
 ได้นั้น คุณสมบัติประจำตัวของแต่ละคนเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำหน้าที่บริการ ปัญหาที่อยู่
 ที่ว่าทำอะไรจึงจะให้ลูกค้าหรือผู้ที่กำลังติดต่อเกิดความศรัทธา และเชื่อถือ

7. ความน่าไว้วางใจ นอกจากการทำให้คนเชื่อถือหรือเชื่อมั่นแล้วผู้ที่ทำหน้าที่บริการควรจะต้องทำให้เป็นคนที่น่าไว้วางใจอีกด้วย

8. การมีสุขภาพ และสุขภาพจิตที่ดี ผู้ให้บริการจะดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ เมื่อมีสุขภาพกายที่ดีแล้ว สุขภาพจิตย่อมดีตามด้วย (สมชาติ กิจยรรยง, 2536 : 44 -57)

Weber (อ้างถึงใน Suchitra, 1986, p. 46) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการให้บริการว่า การจะให้การบริการมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด คือ การให้บริการที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคล หรือเป็นการให้บริการที่ปราศจากอารมณ์ไม่มีความชอบพอสนใจเป็นพิเศษ ทุกคนได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์ในสภาพที่เหมือนกัน

Verma (อ้างถึงใน Suchitra, 1986, p. 45) กล่าวว่า การให้บริการที่ดีส่วนหนึ่ง ขึ้นกับการเข้าถึงบริการซึ่ง (Thomas 1961) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงการบริการดังนี้

1. ความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ (Availability) คือ ความพอเพียงระหว่างบริการที่มีอยู่กับความต้องการของการรับบริการ

2. การเข้าถึงแหล่งบริการ ได้อย่างสะดวก โดยคำนึงถึงลักษณะที่จัดการเดินทาง

3. ความสะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ (Accommodation) ได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการยอมรับว่า ให้ความสะดวก และมีสิ่งอำนวยความสะดวก

4. ความสามารถของผู้รับบริการ ในการที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ

5. การยอมรับคุณภาพบริการ (Acceptability) ซึ่งในการนี้จะรวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการด้วย

Millett (อ้างถึงใน ขวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์, 2538 :15-16) ได้ชี้ให้เห็นว่าคุณค่าประการแรกของการบริหารงานรัฐกิจทั้งหมด คือ การปฏิบัติงานด้วยการให้บริการที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Service) โดยยึดหลักที่ว่าคนเราทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน ความเท่าเทียมกันนั้น หมายถึง ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิ์เท่าเทียมกันทั้งทางกฎหมาย และทางการเมือง การให้บริการของรัฐจะต้องไม่แบ่งแยกเชื้อชาติผิว หรือความยากจน ตลอดจนสถานะทางสังคม

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา (Timely Service) จะไม่มีผลงานทาง
 สาธารณะใดๆที่เป็นผลงานที่มีประสิทธิภาพไม่ตรงต่อเวลา หรือทันต่อเหตุการณ์ เช่น
 ระดับเพลิงมาถึงหลังจากไฟไหม้หมดแล้ว การบริการนั้นก็ถือว่าไม่เป็นสิ่งที่ถูกต้อง

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) นอกจากให้บริการอย่างเท่า
 เทียมกัน และให้อย่างรวดเร็วแล้วต้องคำนึงถึงจำนวนคนที่เหมาะสม จำนวนความต้องการ
 สถานที่ที่เพียงพอในเวลาที่เหมาะสมอีกด้วย

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือ การให้บริการ
 ตลอดเวลาต้องพร้อม และเตรียมตัวบริการต่อความสนใจของสาธารณชนเสมอ มีการ
 ฝึกอบรมอยู่ตลอดประจำ เช่น การทำงานของตำรวจจะต้องบริการตลอด 24 ชั่วโมง

5. การบริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) เป็นการบริการที่มีความ
 เจริญสืบหน้าไปทั้งทางด้านผลงาน และคุณภาพ เทคโนโลยีที่ทันสมัย
 กุลธณ ชนาพงศ์ธร (2530 : 303 - 304) ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการให้บริการที่สำคัญมี

5 ประการคือ

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ
 ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้ นั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่
 ใหญ่หรือทั้งหมด มิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ มิฉะนั้นแล้ว
 นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการเอื้ออำนวยประโยชน์ และบริการแล้วยังไม่คุ้มค่ากับ
 การดำเนินงานนั้นๆ ด้วย

2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้นๆ ต้องดำเนินการอย่าง
 ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ มิใช่ทำๆ หยุดๆ ตามความพอใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติการ

3. หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่าง
 เสมอหน้า และเท่าเทียมกัน ไม่มีการใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่ง
 ในลักษณะต่างจากกลุ่มคนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด

4. หลักความประหยัดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการบริการจะต้องไม่มากจนเกิน
 ผลที่จะได้รับ

5. หลักความสะดวกบริการที่จัดให้แก่ผู้บริการจะต้องเป็นไปในลักษณะ
 ปฏิบัติได้ง่าย สะดวก สบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างความยุ่งยาก
 ใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ให้บริการมากจนเกินไป

สรุป การบริการหมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้มาใช้บริการ ให้เกิดความพึงพอใจ จากการได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน รวดเร็ว ถูกต้อง ต่อเนื่องในการได้รับการปฏิบัติ และเพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งได้รับการปฏิบัติที่มีความคืบหน้ามากขึ้น โดยที่ใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

เป้าหมายของการให้บริการ

พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และปิยะนุช เงินคล้าย (2545 : 365) กล่าวถึง

เป้าหมายของการให้บริการดังนี้

1. ความสะดวกในการขอรับบริการ
2. ความรวดเร็ว
3. ความถูกต้อง
4. ความครบถ้วน
5. ความเสมอภาค
6. ความเป็นธรรม
7. ความทั่วถึง
8. การประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย
9. ความพอใจ
10. ปริมาณเพียงพอ
11. โปร่งใส
12. ตรวจสอบได้
13. บริการหลากหลายให้เลือก
14. เป็นกันเอง
15. ไม่ซับซ้อน ไม่ยุ่งยาก
16. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและท้องถิ่น

คุณภาพของการให้บริการ

พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และปิยะนุช เงินคล้าย (2545 : 368) แนวทางการ

ปรับปรุงการบริการประชาชนของหน่วยงานของรัฐมีดังนี้

1. การปรับปรุงบทบาทภารกิจและขนาดของหน่วยงานของรัฐ
2. การปรับปรุงระบบการทำงานด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ปรับปรุงการทำงานให้ง่าย
  - 2.2 การรื้อปรับระบบงานที่ซ้ำซ้อนยุ่งยาก
  - 2.3 กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน ระยะเวลาเอกสารประกอบ
- ค่าธรรมเนียม วิธีดำเนินการให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร
- 2.4 ปรับปรุงการบริการให้เบ็ดเสร็จที่จุดเดียว
  - 2.5 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การบริการ
  - 2.6 มีระบบการประเมินผลแบบเปิดเผย
  - 2.7 ให้รางวัลบุคคล หรือหน่วยงานที่ได้พัฒนาการให้บริการ
3. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงาน
    - 3.1 จัดสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นส่วน
    - 3.2 จัดสถานที่จอดรถให้เพียงพอ
    - 3.3 จัดสถานที่นั่งรอรับบริการ
    - 3.4 จัดสถานที่ให้บริการให้สะอาด
    - 3.5 มีแผ่นป้ายบอกห้องรับบริการ
    - 3.6 มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
    - 3.7 จัดภูมิทัศน์ให้สวยงาม
    - 3.8 เจ้าหน้าที่ให้บริการแต่งกายสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีป้าย

ชื่อผู้ให้บริการติดที่โต๊ะ

ปัจจัยกระบวนการบริหารและพัฒนาขั้นพื้นฐานบริการสาธารณะ
 การตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานต่อประชาชน คือ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ต้องจัดกระบวนการบริหารการพัฒนาโดยต้องจัดแบบแผนความสัมพันธขององค์การแบบแผนทางการเมืองและเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นระดับประเทศ โดยการทำหน้าที่ในการวางแผนนโยบายใหม่ๆ ด้วยวิธีการระดมความคิดเห็นจากสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมซึ่งเงื่อนไขแห่งความสำเร็จขององค์การคุณภาพขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำที่เข้ามาทำหน้าที่โยงวัฒนธรรมระบบการวางแผน การใช้สารสนเทศการเรียนรู้องค์การโดยการเกื้อหนุนในระบบซึ่งกันและกัน (กฤษ เพิ่มทันจิตต์, 2546 : 222 – 228; ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546 : 184 - 186)

หลักการและแนวทางการบริหารงานแนวใหม่ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ค่านิยมของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เน้นระบบความรับผิดชอบต่อสาธารณะเน้นการมี

จริยธรรม มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ (ชยอนันต์ สมุทวณิช, 2546 : 178 - 82)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือส่วนรวมโดยให้อิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคลการเงินและคลังจะมีอุปสรรคบ้างจากความไม่เข้าใจในอำนาจหน้าที่ที่รัฐบาลกำหนดที่อาจมีการทับซ้อนกันทั้งระบบงาน เขตปกครอง บุคลากรที่ปกครองความไม่พร้อมของบุคลากรท้องถิ่น ตลอดจนรายได้จากท้องถิ่นและงบประมาณจากส่วนกลางที่ไม่เท่าเทียมกัน (พิทยา บวรวัฒนา, 2541 : 68 - 73; อมร รักษาสัตย์, 2546 : 105 - 106)

การสร้างวิธีการในการวัดผลดีผลดีจากการบริการสาธารณะโดยการประเมินผลจากการร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนากลยุทธ์การทำงานใหม่โดยสรุปว่า เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ คือ (Smith, 2005 : 106 - 119)

1. การกำหนดทิศทางให้ชัดเจนด้วยการสร้างวิธีการวัดผลให้ทำตามที่กำหนดไว้

2. การให้คำแนะนำ ปรีกษาระหว่างการดำเนินการจะเป็นประโยชน์สูงสุดโดยให้ผู้ชำนาญการสร้างประเด็นให้

3. เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

4. การสร้างวิธีการวัดผลวิเคราะห์ผลเฉพาะงานที่ปฏิบัติ

5. การเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพและมิติการให้บริการ

ปัญหาการสร้างงบประมาณในการบริการสาธารณะภาครัฐมักจะมีปัญหางบประมาณด้านงานระบบสาธารณะ มักจะมีปัญหาว่าการให้งบประมาณสาธารณะมาก ๆ จะเพิ่มความเจริญทางเศรษฐกิจจริงหรือไม่การอภิปรายผลของผู้เชี่ยวชาญให้คำนึงถึงความสมดุลที่ถูกต้องระหว่างความสำคัญของการสร้างรูปแบบการวัดที่มีคุณภาพต่อบริการสาธารณะกับการครอบครองการเฝ้าระวังในการดำเนินการ

การให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) มาตรา 67 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใน 9 ด้าน ดังนี้

7.1 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

7.2 ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

7.3 ด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

7.4 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

7.5 ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

7.6. ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

7.7 ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

7.8 ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ

วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

7.9 ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

ความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

นพมาศ ชีรวะกิน (2542 : 23 - 58) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า
 ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์
 นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็
 ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความ
 ในใจ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่นิยมกันมากทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยที่ได้จัดให้มีการ
 สำรวจประชามติ (Polling) เพื่อทราบความคิดเห็นล่วงหน้าว่าพรรคใดหรือผู้ใดมีโอกาที่จะ
 ได้รับเลือกตั้งสูงกว่า บางทีก็มีการหยั่งเสียงความนิยมในตัวบุคคลสำคัญ การสำรวจ
 ประชามติจะให้ผลเป็นที่น่าไว้วางใจได้ดีพอสมควร ผลการสำรวจประชามติครั้งสุดท้ายของ
 การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ชี้ให้เห็นว่าการสำรวจประชามติ ของ
 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชนมีความแม่นยำสูงมาก ทั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าวิธีนี้ได้
 พัฒนมาถึงจุดที่มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) สูงการศึกษาและการสำรวจประชามติจึงเป็นที่
 นิยมมากในปัจจุบัน และหมายถึงการให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น นั่นเอง
 สมพร ทองทั่ว (2543 : 5) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้าน
 ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานความรู้เดิม

ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น เป็นหลักในการแสดงความคิดเห็น

กนิษฐทิพย์ คิติเพ็ง (2549 : 8) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความเชื่อ และความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล โดยทางการพูด หรือ การเขียน หรือการแสดงออกทางความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งสภาพแวดล้อม เพื่อสะท้อนถึงความในใจของผู้นั้น ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของผู้อื่นก็ได้ โดยความคิดเห็นนี้อาจแสดงออกมาทั้งทางบวกและทางลบ

จักรพันธ์ ศรีมณูญ (2552 : 8) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกในด้านต่างๆ ทั้งด้านความรู้สึก ความนึกคิด ความเชื่อ ซึ่งมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้ ความรู้และสภาพแวดล้อมที่ได้พบเจอมา ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจเป็นที่ยอมรับ หรืออาจปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้

โคเลสนิค (Kolesnik. 1970 : 296) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมาย หรือการลงความเห็นที่เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่นๆ อาจจะไม่เห็นด้วย

กูด (Good. 1973 : 113) กล่าวว่า ความคิดเห็น หรือทัศนะ หมายถึง ความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง สิ่งที่บุคคลแสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจแสดงออกทางบวกหรือทางลบ โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบุคคลอื่นก็ได้

องค์ประกอบของความคิดเห็น

เทรนดิส (Triandis. 1971 : 2-3) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบของความคิดเห็นได้ อธิบายว่า องค์ประกอบความคิดเห็นมี 3 ส่วน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้และความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่ม หรือสถานการณ์ใดๆ ความรู้และความคิดดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และการติดต่อกับสิ่งเร้าได้ครบถ้วนแล้ว บุคคลจะมีความคิดเห็นต่อสิ่งเร้าในทางบวกหรือทางลบชัดเจนขึ้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ อารมณ์ หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนด ลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ดี ต่อสิ่งใด บุคคลก็จะมีความคิดเห็นทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกไม่ดี ต่อสิ่งใด บุคคลจะมีความคิดเห็นในทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) คือ พฤติกรรม ของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งบอกลักษณะ และทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่ง เร้านั้นชัดเจนแน่นอน ความคิดเห็นก็ย่อมมีลักษณะเป็นบวกหรือเป็นลบชัดเจนแน่นอน

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกิดจากองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรม โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน จะเป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งเร้าทั้งในทางบวกและทางลบ

ประเภทของความคิดเห็น

นักวิชาการได้แบ่งประเภทของความคิดเห็นไว้ ดังนี้

สมยศ อักษร (2546 : 45) ได้จำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การคิดประเภทสัมพันธ์ (Associative Thinking)

1.1 การสร้างวิมานในอากาศ (Day Dreaming)

1.2 การฝัน (Night Dreaming)

1.3 การคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Autistic Dreaming)

1.4 การคิดเห็นที่เป็นอิสระ (Free Dreaming)

1.5 การคิดที่ถูกรควบคุม (Control Dreaming)

2. การคิดโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Directed Thinking)

2.1 การคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking)

2.2 การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

เรมเมอร์ (Remmer. 1954 : 6-7) กล่าวว่าความคิดเห็นมีอยู่ 2 ประเภท

ด้วยกัน คือ

1. การคิดเห็นเชิงบวก - เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทาง ได้ทิศทางบวกสุด

ได้แก่ ความรักจนหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นที่รุนแรง เปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งเหล่านั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดีชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

สรุป ประเภทของความคิดเห็นตามที่กล่าวมาข้างต้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ความคิดเห็นที่สามารถบอกทิศทางได้ว่าสิ่งไหนรักมากที่สุดถึงไหนเกลียดมากที่สุดกับความเห็นที่ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

นักวิชาการ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้
จำเริญ ภาวจิต (2536 : 248 - 249) กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคม 3 ประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันโดยทั่วไป จะมีความเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิก หรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือ กลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะทำให้เกิดกลุ่มประโยชน์ขึ้นมา ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นบุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาที่จะไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

ออสแคมป์ (Oskamp , 1977 : 10) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ ภาวะต่างๆ ของบุคคลที่ได้รับความรู้ ความคิดปกติของภาวะ ความบกพร่องของภาวะสัมผัส ซึ่งผลต่อความคิดเห็น ต่อบุคคลภายนอก

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเองหรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจและเกิดความคิดต่อ ประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน

3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็กผู้ปกครองจะเป็นผู้ใกล้ชิด และให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย

4. ทักษะและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรา ดังนั้นสื่อเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

สรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชนกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว ฟอสเตอร์ (Foster. 1952 : 7) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นว่ามี 2 ประการคือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมุกณะเรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ความคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน

การวัดความคิดเห็น

เบสท์ (Best. 1977: 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาใน

ระดับสูง ต่ำ มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบ ความคิดเห็นของคนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้วัดแบบลิเคิร์ท โดยเริ่มด้วยการรวบรวมหรือการเรียงเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนการใช้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกัน (เชิงนิยม หรือไม่นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative) สรุปว่า การวัดความคิดเห็นที่นิยมใช้เพื่อการวิจัย ได้แก่ การสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยคะแนนที่ได้จะแสดงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อ ทำให้สามารถรูปแบบการสนทนา ผู้ทำการวัดจะต้องไม่แสดงออกว่ากำลังจับตามองความคิดเห็นของผู้นำการวัดมากจนเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ถูกวัดเกิดความรู้สึกว่าการกำลังถูกจับผิด ควรใช้วิธีอัดเทปเป็นเครื่องมือช่วย ส่วนวิธีการศึกษาจากข้อเขียน หรือสมุดบันทึกประจำวัน ผู้ทำการวัดต้องได้รับอนุญาตจากผู้ถูกวัดก่อน เพราะบางครั้งเป็นเรื่องที่ต้องปกปิด

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะที่ตั้งตำบลพรหมสวรรค์ ได้รับประกาศในราชกิจจานุเบกษาจัดตั้งเป็นสภาตำบลเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ต่อมาได้มี พ.ร.บ.เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตำบลพรหมสวรรค์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของที่ว่าการอำเภอโพธารอง มีระยะห่างประมาณ 20 กิโลเมตร ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านวารีสวัสดิ์ ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจุบันเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง โดยมีอาณาเขตดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ

ติดต่อกับเขตตำบลวังสามัคคี, ตำบลสว่าง

ทิศใต้

ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลพรหมสวรรค์

ทิศตะวันออก

ติดต่อกับเขตตำบลหนองขุ่นใหญ่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตตำบลโลกกม่วง

2. ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลพรหมสวรรค์อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดในช่วงฤดูหนาวและแห้งแล้งลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ลมนี้จะพัดฝนช่วงฤดูฝนทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไปเมื่อพิจารณาจากลมฟ้าอากาศแล้วตำบลพรหมสวรรค์แบ่งได้ 3 ฤดู คือ

1. ฤดูฝนเริ่มจากกลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เดือนที่มีฝนตกชุกคือเดือนกันยายน
2. ฤดูหนาวเริ่มจากเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ และกลางเดือนมกราคมอากาศมีหนาวที่สุด อากาศต่ำสุดประมาณ 18 องศา
3. ฤดูร้อนเริ่มจากเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายนอากาศร้อนที่สุด ประมาณ 37 องศา

3. เขตการปกครอง

เขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์ มีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านพรหมสวรรค์
- หมู่ที่ 2 บ้านสว่างอารมณ์
- หมู่ที่ 3 บ้านนาสีไผ่
- หมู่ที่ 4 บ้านหนองหิ้งหาย
- หมู่ที่ 5 บ้านหนองฝือ
- หมู่ที่ 6 บ้านนาศรีนวล
- หมู่ที่ 7 บ้านวาริสวัสดิ์
- หมู่ที่ 8 บ้านหนองหอย
- หมู่ที่ 9 บ้านสุขสำราญ
- หมู่ที่ 10 บ้านสมสนุก
- หมู่ที่ 11 บ้านหนองน้ำแดง

4. ประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

หมู่ที่	ชื่อ - หมู่บ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
หมู่ที่ 1	บ้านพรหมสวรรค์	104	217	183	400
หมู่ที่ 2	บ้านสว่างอารมณ์	120	317	286	603
หมู่ที่ 3	บ้านนาสีไล	136	282	281	563
หมู่ที่ 4	บ้านหนองหึ่งห้าย	202	450	439	889
หมู่ที่ 5	บ้านหนองผือ	78	155	171	326
หมู่ที่ 6	บ้านนาสีนวล	127	316	293	606
หมู่ที่ 7	บ้านวาริสวัสดิ์	65	133	141	274
หมู่ที่ 8	บ้านทองหอย	145	305	294	599
หมู่ที่ 9	บ้านสุขสำราญ	102	222	205	427
หมู่ที่ 10	บ้านสมสนุก	82	177	175	352
หมู่ที่ 11	บ้านหนองน้ำแดง	112	236	232	468
	รวม	1,024	2,810	2,700	5,507

5. ขนาดและเขตการปกครอง

ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ประมาณ 33,125 ไร่ หรือประมาณ 53 ตารางกิโลเมตรเป็นพื้นที่การเกษตร 14,629 ไร่

6. วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์

“พรหมสวรรค์พัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลมีคุณภาพและยั่งยืน”

ด้านเศรษฐกิจ

1. อาชีพ

1.1 อาชีพหลักคืออาชีพด้านการเกษตรซึ่งส่วนมากประชากรจะประกอบ

อาชีพทำนา

1.2 อาชีพรองคืออาชีพรับจ้าง และมีการประกอบอาชีพเสริม

- 1.3 การทอเสื้ออก
- 1.4 การทำข้าวเหนียวว่าวสมุนไพร
- 1.5 เย็บผ้าห่มด้วยเศษผ้า
- 1.6 โครงการเลี้ยงปลา
- 1.7 โครงการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
- 1.8 โครงการเลี้ยงสุกร
- 1.9 โครงการเลี้ยงโค-กระบือ

2. หน่วยธุรกิจในตลาด

- 2.1 ร้านขายเนื้อวัว 3 แห่ง
- 2.2 ปั้นน้ำมัน (ปั้นหลอดแก้ว) 8 แห่ง
- 2.3 ร้านเสริมสวย 1 แห่ง
- 2.4 โรงสี 33 แห่ง
- 2.5 ร้านซ่อมรถ 3 แห่ง
- 2.6 ร้านขายของชำ 26 แห่ง
- 2.7 โรงเลี้ยงสุกร 8 แห่ง
- 2.8 ร้านรับซื้อของเก่า 1 แห่ง
- 2.9 ร้านอาหารขนาดเล็ก 3 แห่ง

3. การเกษตรกรรม ประชาชนมีอาชีพหลัก คือ การทำนา ทำไร่ กลุ่มเกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันไม่นาน และสมาชิกกลุ่มมีการรวมตัวยังไม่เหนียวแน่น กิจกรรมกลุ่มอาชีพขาดความต่อเนื่อง

4. การอุตสาหกรรมในครัวเรือน การรวมตัวของกลุ่มอาชีพยังไม่มีความเหนียวแน่นมากนัก จึงทำให้การอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีการจำหน่ายสินค้า และมีการส่งสินค้าไปขายยังตัวอำเภอ จังหวัด ยังไม่ค่อยมีมากนักมีการแลกเปลี่ยนซื้อสินค้าน้อย

ด้านสังคม

1. ด้านการศึกษา มีโรงเรียนสังกัดสพฐ. 4 แห่ง เปิดสอนระดับอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ 2 แห่ง เปิดสอนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน

2. มีสถานเอนามัย จำนวน 1 แห่งตั้งอยู่บ้านวาริสวัสดิ์ หมู่ที่ 7 ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีเจ้าหน้าที่ รวม 5 คน

3. สถาบันและองค์กรทางศาสนามีจำนวน 9 แห่ง

3.1 วัดสว่างอารมณ์

ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านสว่างอารมณ์

3.2 วัดสันติโพธิญาณราม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านนาสีไผ่

3.3 วัดโพธิ์สาขาวนาราม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านหนองหิ้งหาย

3.4 วัดป่าสามัคคีธรรม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านหนองหิ้งหาย

3.5 วัดราษฎร์บำรุง

ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านหนองผือ

3.6 วัดบูรพาคุณาราม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านนาศรีนวล

3.7 วัดป่าเจริญธรรม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านนาศรีนวล

3.8 วัดศรีชัยประสิทธิ์วนาราม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านวาริสวัสดิ์

3.9 วัดโพธิ์ศรีสำราญวนาราม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านสุขตำราญ

4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีป้อมยามตำรวจ 1 แห่ง

ด้านโครงการพื้นฐาน

1. ด้านการคมนาคม

1.1 ถนนลูกรัง

1.2 ถนนลาดยาง

1.3 ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก

2. ด้านการโทรคมนาคม

2.1 โทรศัพท์สาธารณะ 11 แห่ง

2.2 ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ 100 %

3. ด้านแหล่งน้ำใช้ที่สร้างขึ้น

3.1 ฝาย

3.2 บ่อน้ำตื้น

3.3 ถังเก็บน้ำ

3.4 ประปาหมู่บ้าน

4. ด้านแหล่งน้ำธรรมชาติ

4.1 ลำห้วยใหญ่ 1 แห่ง

4.2 ลำห้วยยาง 1 แห่ง

4.3 ลำห้วยแสง 1 แห่ง

4.4 บึง หนอง และอื่นๆ

ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

1. ทรัพยากรดิน พื้นดินส่วนมากดินเป็นกรด ทรายหน้าดินเป็นทราย

2. ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนมากจะเป็นไม้ที่ปลูกเอง

3. ทรัพยากรน้ำที่เกิดจากลำห้วย หนอง คลอง บึง

4. องค์การบริหารส่วนตำบลพรมสวรรค์มีที่ดินสำหรับทิ้งขยะเป็นของตนเอง

โดยอาศัยวิธีการฝังกลบและเผาทำลายในที่กลางแจ้ง

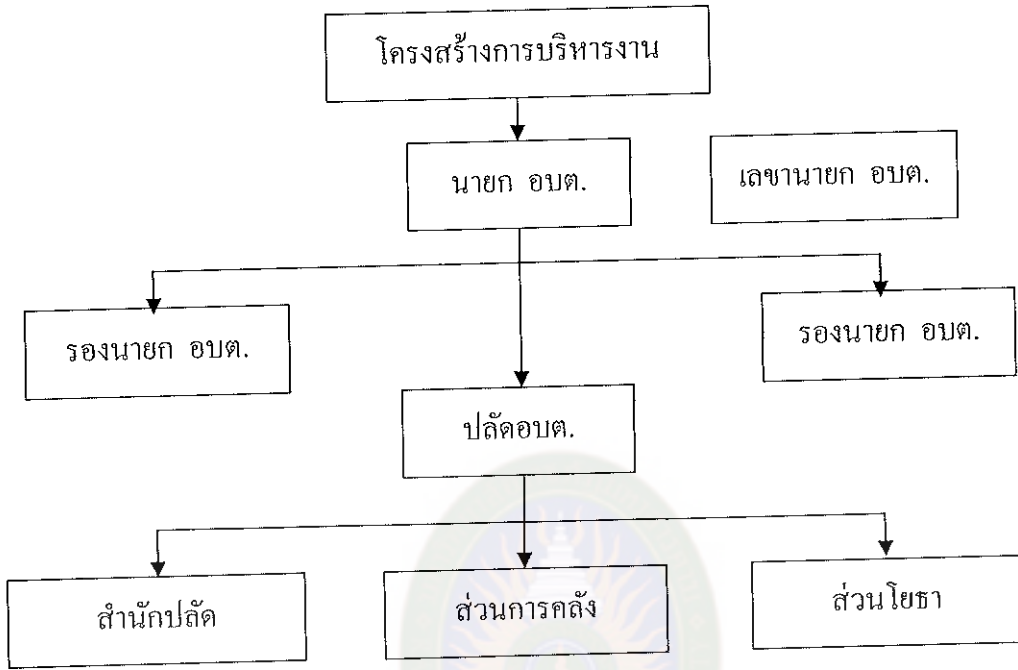
โครงสร้างและกระบวนการบริหารงาน

โครงสร้างอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลพรมสวรรค์ มีพนักงานข้าราชการจำนวน 17 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ลูกจ้างตามภารกิจ 10 คน พนักงานจ้างทั่วไป 3 คน โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา พนักงานทั้งหมด รองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. สำนักปลัด
2. ส่วนการคลัง
3. ส่วนโยธา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์. 2554 : 10

การให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธาราม จังหวัด
ร้อยเอ็ด จำนวน 8 ด้าน ในปีงบประมาณ 2554 มีดังนี้

1. ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกได้แก่

1.1 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 1 บ้านพรหมสวรรค์
ขนาดกว้าง 3.00 เมตร ยาว 41.00 เมตร หนา 0.15 เมตร สถานที่ก่อสร้าง ช้างบ้าน
นายสมศรี วรรณคร ถึงขี้งิ้วศาลากลางบ้าน เป็นเงิน 55,000 บาท

1.2 โครงการก่อสร้างร่องระบายน้ำพร้อมฝ้าปิดคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 1
บ้านพรหมสวรรค์ ขนาดกว้าง 0.60 เมตร สูง 0.62 เมตร ความยาวฝ้าปิด 0.50 เมตร ต่อฝ้า
ความยาวร่องระบายน้ำพร้อมฝ้าปิด 85.00 เมตร สถานที่ก่อสร้างจากบ้าน นายบุญพร
พลเยี่ยม ถึงบ้านนายจำรัส อักษร ร่องระบายน้ำยาว 85 เมตร ท่อระบายน้ำขนาดกว้าง
0.40 x 1.00 เมตร จำนวน 6 ท่อน เป็นเงิน 145,000 บาท

1.3 โครงการจ้างเหมาลงท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมบ่อพัก หมู่ที่ 2 บ้านสว่างอารมณ์ ระยะทางยาว 56 เมตร สถานที่ก่อสร้าง หน้าวัดสว่างอารมณ์ หมู่ที่ 2 ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเงิน 36,000 บาท

1.4 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 2 บ้านสว่างอารมณ์ ขนาดกว้าง 4.00 เมตร ยาว 85.00 เมตร หน้า 0.15 เมตร สถานที่ก่อสร้าง เริ่มต้นจากบ้าน นายบรรจง อาศัยสงฆ์ ถึงบ้านนายถาวร เชียงบุรม เป็นเงิน 164,000 บาท

1.5 โครงการก่อสร้างร่องระบายน้ำแบบตัววี หมู่ที่ 3 บ้านนาสีไผ่ ความยาว คอนกรีตเสริมเหล็กรวม 23.00 เมตร ความยาวร่องระบายน้ำพร้อมท่อ คสล. รวม 230 เมตร และลงท่อระบายน้ำขนาด 0.40. x 1.00 เมตร จำนวน 70 ท่อน สถานที่ก่อสร้าง จุด ที่ 1 เริ่มต้นที่บ้านนายบัวผัน ชูแก้ว สิ้นสุดที่ บ้านนายสีนวล บุญประเสริฐ ระยะทางยาว 139 เมตร จุดที่ 2 เริ่มต้นที่บ้านนางสุวรรณtha ชาญเลิศ สิ้นสุดที่บ้านนายสังคม พิมพรัรักษา ระยะทาง 91 เมตร เป็นเงิน 200,000 บาท

1.6 โครงการก่อสร้างร่องระบายน้ำพร้อมฝาปิดคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 4 บ้านหนองหิ้งหาย ขนาดกว้าง 0.60 เมตร สูง 0.62 เมตร ความยาวฝาปิด 0.50 ต่อฝา ความยาวร่องระบายน้ำพร้อมฝารวม 123.00 เมตรเริ่มต้นหน้าบ้านนายเดียน แสนสุพรรณ ถึงหน้าบ้านนายทองสุข สารรัตน์เป็นเงิน 199,800 บาท

1.7 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กหมู่ที่ 5 บ้านหนองผือ ขนาดกว้าง 4.00 เมตร ยาว100.00 เมตร หน้า 0.15 เมตร พร้อมลงลูกรังไหล่ทางข้างละ 0.50 เมตร หรือตามสภาพสถานที่ก่อสร้าง เริ่มต้นจากบ้านนายทองมาก สะเทือนไพร ถึง บ้านนายยิ้ม ไผ่โสภาเป็นเงิน 188,000 บาท

1.8. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กหมู่ที่ 6 บ้านนาสีนวล ขนาดกว้าง 4.00 เมตร ยาว 90.00 เมตรหน้า 0.15 เมตรพร้อมลงลูกรังไหล่ทางข้างละ 0.50 เมตร หรือตามสภาพสถานที่ก่อสร้าง เริ่มจากบ้าน นายบุญเกิด คำแดงไสย์ ถึง บ้านนายสำรอง สิงห์วงศ์ เป็นเงิน 170,000 บาท

1.9 โครงการจัดซื้อพร้อมลงท่อระบายน้ำ คอนกรีตเสริมเหล็กหมู่ที่ 6 บ้านนาสีนวล สถานที่ก่อสร้างหมู่ที่ 6 บ้านนาสีนวล ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเงิน 30,000 บาท

1.10 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กหมู่ที่ 7 บ้านวาริสวัสดิ์ ขนาดกว้าง 4.00 เมตร ยาว 105.00 เมตร หน้า 0.15 เมตร พร้อมลงลูกรังไหล่ทางข้างละ

0.50 เมตร หรือตามสภาพสถานที่ก่อสร้าง เริ่มต้นจากบ้าน นายหนูแดง ทรหาญ ถึงบริเวณ หลังปั๊มน้ำมันเป็นเงิน 200,000 บาท

1.11 โครงการก่อสร้างร่องระบายน้ำพร้อมฝาปิดคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 8 บ้านหนองหอยขนาดกว้าง 0.60 เมตร สูง 0.62 เมตร ความยาวฝาปิด 0.50 ต่อฝา ความยาว ร่องระบายน้ำพร้อมฝารวม 119.00 เมตร สถานที่ก่อสร้าง จุดที่ 1 จากบ้านนางสุพาน เสาศิริ ถึงบ้านนางสมร วินัยคราม ร่องระบายน้ำยาว 31 เมตร ท่อระบายน้ำขนาด 0.30 x 1.00 เมตร จำนวน 6 ท่อนจุดที่ 2 จากบ้านนายชา ทรหาญ ลงไปทุ่งนา ร่องระบายน้ำยาว 21 เมตร ท่อระบายน้ำ ขนาด 0.40 x 1.00 เมตร จำนวน 5 ท่อน จุดที่ 3 จากที่ดินนายแป็ง อรรถวิชา ถึงหน้าบ้านนายวิษณุ อรรถวิชา ร่องระบายน้ำยาว 67 เมตร ท่อระบายน้ำขนาด 0.40 x 1.00 เมตร จำนวน 10 ท่อนเป็นเงิน 200,000 บาท

1.12 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กหมู่ที่ 9 บ้านสุขสำราญ ขนาดกว้าง 4.00 เมตร ยาว 105.00 เมตร หนา 0.15 เมตรพร้อมลงลูกรังไหล่ทางข้างละ 0.50 เมตร หรือตามสภาพสถานที่ก่อสร้าง เริ่มต้นจากบ้านนายทวีพ บุตรพรม ถึงบ้านนาง ทรงศรี พรมงศ์เป็นเงิน 200,000 บาท

1.13 โครงการก่อสร้างร่องระบายน้ำพร้อมฝาปิดคอนกรีตเสริมเหล็กหมู่ที่ 10 บ้านสมสนุก ขนาดกว้าง 0.60 เมตร สูง 0.62 เมตรความยาวฝาปิด 0.50 ต่อฝา ความยาว ร่องระบายน้ำพร้อมฝารวม 123.50 เมตร สถานที่ก่อสร้าง จุดที่ 1 จากบ้านนางผัน โคตุเคน ถึงบ้านนายประทีป กุลสุวรรณ ร่องน้ำยาว 66.50 เมตร จุดที่ 2 จากบ้านนายวิรัตน์ วิเศษศรี ถึงบ้านนายสุทิน มโนธรรม ร่องน้ำยาว 57 เมตร เป็นเงิน 200,000 บาท

1.14 โครงการก่อสร้างร่องระบายน้ำแบบท่อ 0.60 เมตรครึ่งซีก พร้อมลง ท่อคสล. หมู่ที่ 11 บ้านหนองน้ำแดง ระยะทางยาวรวม 200 เมตรสถานที่ก่อสร้าง เริ่มต้น จากบ้านนางพลอย พรหมลี ถึงบ้านนายอุทิศ ประเสริฐสังข์ เป็นเงิน 115,000 บาท

1.15 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 11 บ้านหนองน้ำแดง ขนาดกว้าง 2.50 เมตร ยาว 78.00 เมตร หนา 0.15 เมตรพร้อมลงลูกรังไหล่ทางข้างละ 0.50 เมตร หรือตามสภาพสถานที่ก่อสร้าง เริ่มต้นจาก บ้านนายพราว บำรุงเอื้อ ถึงบ้าน นายสุทธิ ทรหาร เป็นเงิน 85,000 บาท

1.16 โครงการก่อสร้างถนนยกร่องพูนดิน หมู่ที่ 2 บ้านสว่างอารมณ์ ผิวจราจรกว้าง 4.00 เมตร สูงเฉลี่ย 0.55 เมตร ระยะทางยาว 1,200 เมตร ปริมาณดิน 2,640

ลูกบาศก์เมตร สถานที่ก่อสร้าง จากบ้านสว่างอารมณ์ ถึงที่นานางลำลี ชินวงศ์ เป็นเงิน 98,500 บาท

1.17 โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง หมู่ที่ 4 บ้านหนองหึ่งหาย ศิวจรรย์ กว้าง 4.00 เมตร หนาเฉลี่ย 0.23 เมตร ระยะทางยาว 350 เมตร ปริมาณลูกรัง 328 ลูกบาศก์เมตร สถานที่ก่อสร้างจากหน้าวัดป่าสามัคคีธรรมถึงหนองแวงเป็นเงิน 50,000 บาท

1.18 โครงการก่อสร้างสนามเซปักตะกร้อ หมู่ที่ 5 บ้านหนองผือขนาดกว้าง 10.10 เมตรยาว 17.40 เมตร หนา 0.10 เมตร สถานที่ก่อสร้าง หมู่ที่ 5 บ้านหนองผือ ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเงิน 50,000 บาท

1.19 โครงการซ่อมแซมถนนลูกรังภายในหมู่บ้านพร้อมปรับเกรดศิวจรรย์ ให้เรียบร้อย หมู่ที่ 8 บ้านหนองหอย ศิวจรรย์กว้าง 4.00 เมตร ระยะทางยาว 300 เมตร ปริมาณลูกรัง 350 ลูกบาศก์เมตรสถานที่ก่อสร้าง หมู่ที่ 8 บ้านหนองหอย ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพนทองจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเงิน 50,000 บาท

1.20 โครงการซ่อมแซมถนนลูกรัง หมู่ที่ 7,9 ศิวจรรย์กว้าง 4.00 เมตร ระยะทางยาว 1,200 เมตร ปริมาณลูกรัง 605 ลูกบาศก์เมตร สถานที่ก่อสร้าง จากที่นา นายบุญเต็ม จรอนันต์ ถึงที่บ้านนายนิ นบุตรพรหม หมู่ที่ 7,9 ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเงิน 99,000 บาท

1.21. โครงการก่อสร้างถนนยกร่องพูนดิน หมู่ที่ 1, 10 บ้านพรหมสวรรค์, บ้านสมสนุก ศิวจรรย์กว้าง 4.00 เมตร สูงเฉลี่ย 0.50 เมตร ระยะทางยาว 1,100 พร้อมลง ท่อคสล. ขนาด 0.40 x 1.00 เมตร จำนวน 36 ท่อน ปริมาณดิน 2,160 ลูกบาศก์เมตร สถานที่ก่อสร้าง เริ่มต้นจากนายพงษ์ บุตตะมะ ถึงที่นายนิ เป็นเงิน 98,800 บาท

2. ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน ที่สาธารณะรวมทั้งกำจัด ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.1 จัดซื้อถังขยะพลาสติกแบบล้อเลื่อน 2 ล้อ บรรจุ 120 ลิตร มีฝา 3 แบบ คือ ช่องทิ้งใหญ่ ช่องทิ้งเล็ก ฝาเรียบเพื่อใช้ในหมู่บ้านประจำตำบลพรหมสวรรค์จำนวน งบประมาณ 10,000 บาท

2.2 โครงการปรับพื้นที่ ขนาดพื้นที่ 25,740 ตารางกิโลเมตร สถานที่ก่อสร้าง ช้างที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด งบประมาณ 60,000 บาท

3. ด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

โครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น (สปสข.) งบประมาณ 140,000 บาทแยกได้ดังนี้

- 3.1 จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อป้องกันเกี่ยวกับโรคติดต่อในท้องถิ่น
- 3.2 จัดให้มีการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่มีขึ้นในท้องถิ่น
- 3.3 ฉีดพ่นหมอกควันป้องกันโรคไข้เลือดออก
- 3.4 จัดซื้อทรายอะเบท
- 3.4 สนับสนุนกิจกรรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

4. ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- 4.1 ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ อปพร. ตำบลพรมสวรรค์ ในแผนงานรักษาความสงบภายใน งบประมาณ 150,000 บาท
- 4.2 ค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซมครุภัณฑ์ เช่น ชุดวิทยุแม่ข่ายศูนย์
- 4.3 ค่าบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สินอื่น งบประมาณ 15,000 บาท
- 4.3 งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและระงับอัคคีภัย งบประมาณ 268,000 บาท
- 4.4 โครงการฝึกทบทวน อปพร. งบประมาณ 20,000 บาท
- 4.5 โครงการลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่งบประมาณ 15,000 บาท
- 4.6 โครงการลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ งบประมาณ 15,000 บาท
- 4.7 ประเภทวัสดุยานพาหนะและขนส่ง เช่น แบตเตอรี่ น้ำมันเบรกยางนอก ยางใน เพล่า หม้อน้ำรถยนต์ และอื่นๆ งบประมาณ 15,000 บาท
- 4.8 ประเภทวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น เช่น น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันจารบี น้ำมันเครื่อง และอื่นๆ งบประมาณ 75,000 บาท
- 4.9 ประเภทวัสดุวิทยาศาสตร์หรือการแพทย์ เช่น ค่าจัดซื้อเวชภัณฑ์และอื่นๆ งบประมาณ 15,000 บาท

- 4.10 ประเภทวัสดุเครื่องแต่งกายเช่นเพื่อจัดซื้อเสื้อผ้าเครื่องแบบอปพร.
งบประมาณ 100,000 บาท
- 4.11 จัดซื้อตู้บานเลื่อนกระจกเพื่อใช้ในการบริหารงานในศูนย์ อปพร.
งบประมาณ 3,000 บาท
- 4.12 ค่าจัดซื้อน้ำยาเติมเครื่องดับเพลิง งบประมาณ 10,000 บาท

5. ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- 5.1 ค่าใช้จ่ายในการจัดงานโครงการกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติงบประมาณ
50,000 บาท
- 5.2 ประเภทค่าจ้างพนักงานจ้าง เพื่อจ่ายเป็นค่าจ้างพนักงานจ้าง ตำแหน่งครู
ดูแลเด็กเล็ก เด็กอนุบาลและปฐมวัย จำนวน 5 อัตรา งบประมาณ 383,000 บาท
- 5.3 ค่าธรรมเนียมและค่าลงทะเบียนต่างๆ ในการฝึกอบรม งบประมาณ
15,000 บาท
- 5.4 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการหรือไปอบรมสัมมนาของพนักงาน
จ้างและลูกจ้าง งบประมาณ 15,000 บาท
- 5.5 ค่าจัดซื้ออาหารเสริม (นม) ให้แก่เด็กนักเรียนภายในตำบลพรหมสวรรค์
จำนวน 4 โรงเรียน งบประมาณ 763,950 บาท
- 5.6 ค่าจัดซื้ออาหารเสริม (นม) ให้แก่เด็กนักเรียนภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตำบลพรหมสวรรค์จำนวน 2 ศูนย์ งบประมาณ 138,300 บาท
- 5.7 ค่าจัดซื้อวัสดุการศึกษา(ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) เช่น สมุดบันทึกประวัติ
นักเรียน,อุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆ งบประมาณ 46,200 บาท
- 5.8 ค่าจัดซื้ออาหารกลางวัน ให้แก่เด็กนักเรียนภายในตำบลพรหมสวรรค์
จำนวน4โรงเรียนงบประมาณ 1,203,800 บาท
- 5.9 ค่าจ้างประกอบอาหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในตำบลพรหมสวรรค์
งบประมาณ 150,000 บาท

6. ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

- 6.1 โครงการเยี่ยมบ้านผู้พิการ ภายในตำบลพรหมสวรรค์ งบประมาณ
15,000 บาท

6.2 โครงการแก้วตาดวงใจสร้างสายใยผู้สูงอายุ งบประมาณ 40,000 บาท

6.3 โครงการซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้ งบประมาณ 40,000 บาท

6.4 โครงการส่งเสริมอาชีพและอบรมคุณธรรมจริยธรรมเด็ก เยาวชน

งบประมาณ 50,000 บาท

6.5 โครงการซื้อรถโยกให้ผู้พิการ จำนวน 4 คัน งบประมาณ 26,000 บาท

6.6 โครงการอุดหนุนกลุ่มสตรี (วันสตรีสากล) งบประมาณ 10,000 บาท

6.7 โครงการอุดหนุนกลุ่มอาชีพให้กับกลุ่มสตรีในตำบลพรหมสวรรค์

งบประมาณ 300,000 บาท

6.8 โครงการแข่งขันกีฬาเยาวชนตำบลพรหมสวรรค์ด้านกีฬาเสพติด

งบประมาณ 100,000 บาท

7. ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.1 โครงการจัดงานวันเฉลิมพระชนมพรรษา (วันพ่อแห่งชาติ) ร่วมปลูกต้นไม้ทุกหมู่บ้าน งบประมาณ 120,000 บาท

7.2 โครงการจัดงานวันเฉลิมพระชนมพรรษา (วันแม่แห่งชาติ) ปรับปรุงภูมิทัศน์ปลูกต้นไม้รอบบริเวณองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์ และปลูกริมถนนทุกหมู่บ้าน งบประมาณ 2,000 บาท

8. ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

8.1 โครงการประเพณีบุญบั้งไฟ งบประมาณ 150,000 บาท

8.2 โครงการประเพณีลอยกระทง งบประมาณ 40,000 บาท

8.3 โครงการประเพณีสงกรานต์ งบประมาณ 55,000 บาท

8.4 โครงการประกวดร้องสรภัญญะ (ทอเคเทียนพรรษา) งบประมาณ

42,000 บาท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สุภาวดี สีนสายอ (2546 : 56) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้างมีระดับความคิดเห็นในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้างใน 5 สาขาประกอบด้วย สาขาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อม สาขาพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ สาขาพัฒนาการเมืองการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์มีประสิทธิภาพปานกลาง โดยให้ความสำคัญในสาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับหนึ่ง สาขาพัฒนาการเมืองการบริหารเป็นอันดับสองและสาขาพัฒนาเศรษฐกิจและสาขาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นอันดับสาม ด้านการเปรียบเทียบพบว่า ปัจจัยที่ทำการศึกษา 7 ปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลท่าช้างมีเพียง 6 ปัจจัยที่มีระดับผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง

เยาวภา ถิ่นชัยภูมิ (2547 : 56) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาแหล่งน้ำมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย โดยสรุป ได้ว่าการศึกษาคั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการที่จะให้พัฒนาท้องถิ่นหลายๆ ด้านควบคู่กัน ไปโดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านแหล่งน้ำและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะพัฒนาและส่งเสริม ในการพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

วิสา นรเทียม (2547 : 52 - 53) ได้ทำการศึกษาคำความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเห็นว่าการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วน

จังหวัดนครราชสีมา สายบ้านหนองจาก ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยสรุปผลการศึกษาคั้งนี้แสดงให้เห็นความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการสาธารณะโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงาน โครงการที่ตรงกับความต้องการของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและการดำเนินงานโครงการอย่างโปร่งใสอันจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุง ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

ประสงค์ พิมพิทักษ์ (2548 : 42) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา สภาพสมรส อาชีพ เขตที่อยู่อาศัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมาศ โชคชัยวัฒนากร (2549 : 62 - 63) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคามผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกสภาเทศบาล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 ด้าน พบว่า คือ ด้านการจัดให้มีบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรีและเด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ ด้านคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดำเนินอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาและอบรมและด้านการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิงตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นสมาชิกสภาเทศบาลที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคามทั้ง 8 ด้าน

พบว่าสมาชิกสภาเทศบาลที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคามไม่แตกต่างกัน

3. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม คือ ควรจัดให้มีกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาเทศบาลตำบลให้ประชาชนและสมาชิกสภาเทศบาลเข้าร่วมให้มากขึ้นเช่นการร่วมตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลเทศบาลควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการส่งเสริมอบรมประชาชนและกลุ่มอาชีพให้มากขึ้น เช่น โครงการตำรวจบ้าน เวรยามชุมชน สถานที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนในแต่ละชุมชนควรปรับปรุง การจัดบริเวณที่ทิ้งขยะให้ได้มาตรฐานและถูกสุขอนามัยควรมีการจัดกิจกรรมการประกวดแข่งขันในเขตเทศบาลมากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลมากขึ้น

วิสูตร จงฐวุฒิชัย (2549:51-52) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลบรบือ ต่อการบริหารงานของเทศบาลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลบรบือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ และด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ประชาชนเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาทางบกและทางน้ำ ด้านรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ของเทศบาล ตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ ประชาชนเห็นด้วยในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้านไม่แตกต่างกัน

ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : 97) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการคุ้มครอง ดูแล และการบำรุงรักษา

ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ

ด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เด่นดวง สุบุตรดี (2550 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้านพบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดให้มีบำรุงทางบกทางน้ำ รองลงมาคือด้านการรักษาความสะอาดของถนนและทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน พบว่าโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

พวงเพ็ชร ศรีจุฑาโพธิ์ (2551 : 62-63) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดินและทางสาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านการคุ้มครอง ดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ประชาชนที่มีเพศ อายุ และรับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ อายุและระดับการศึกษา

เดือนฉาย ผลเรื่อง (2551 : 81) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอขงตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอขงตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานกำหนดไว้ คือ มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นหลัก โดยปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการปรับกลยุทธ์และนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับระบบพื้นฐานและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาที่ทำให้ทราบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขามอยู่ในระดับที่ดี ดังนั้นจึงจำเป็นการบ่งชี้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขามได้นำนโยบายที่กำหนดไว้มาใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (2537 : 24) มาตรา 59 (1) (2) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ดวงตา อ่อนเวียง (2552 : 90) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะแซว อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะแซว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 8 ด้าน คือ ด้านการจัดให้และมีบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดิน ที่สาธารณะ และการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการส่งเสริมการศึกษาศาสนาวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรีเด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ ด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาศิลปประเพณี ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

แสงธรรม หัสดี (2552 : 80) ได้ทำการวิจัยการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามแนวคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก

6 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และด้านการจัดให้มีการบำรุงรักษาทางบก และอยู่ใน ระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะและ การกำจัดขยะมูลฝอย และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผลการเปรียบเทียบระดับ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตาม ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน ที่มีเพศ ระดับ การศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลและการดำเนินงานเทศบาล เป็นการดำเนินงานให้การบริการ ด้านสาธารณะแก่ประชาชนและด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ ซึ่งการให้บริการแต่ละหน่วยงานจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับงบประมาณและความต้องการของ ประชาชนมากน้อยในแต่ละด้าน และเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ทั้งโดยรวมและ รายด้านทั้ง 9 ด้านไม่แตกต่างกันดังนั้นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการ ดำเนินงานของฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเป็นข้อมูลหนึ่งในการพัฒนาและ ปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป